**Karta modułu/przedmiotu**

| Wypełnia Zespół Kierunku | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Nazwa modułu (bloku przedmiotów): **MODUŁ WYBIERALNY - PRZYGOTOWANIE DYDAKTYCZNE: RESOCJALIZACJA** | | | | | | Kod modułu: G.2 |
| | Nazwa przedmiotu: **WYBRANE ZAGADNIENIA WIKTYMOLOGII** | | | | | | Kod przedmiotu: G.2/32 |
| | Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej przedmiot / moduł: **INSTYTUT PEDAGOGICZNO-JĘZYKOWY** | | | | | | |
| | Nazwa kierunku: **PEDAGOGIKA** | | | | | | |
| | Specjalność: **pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z resocjalizacją** | | | | | | |
| | Forma studiów: **STACJONARNE** | | Profil kształcenia: **PRAKTYCZNY** | | | Poziom studiów: **studia II stopnia** | |
| | Rok / semestr: **II/4** | | Status przedmiotu /modułu: **OBOWIĄZKOWY** | | | Język przedmiotu / modułu: **POLSKI** | |
| | Forma zajęć | wykład | ćwiczenia | laboratorium | Projekt | seminarium | inne (wpisać jakie) |
| | Wymiar zajęć (godz.) | **15** | **15** | | | | |

| | |
|---|---|
| Koordynator przedmiotu / modułu* | dr Ewa Pachura |
| Prowadzący zajęcia* | dr Ewa Pachura |
| Cel kształcenia przedmiotu / modułu | Celem kształcenia jest zapoznanie studentów z wiadomościami z zakresu przedmiotu badań wiktymologicznych, usytuowania wiktymologii w systemie nauk oraz na temat problematyki ofiar przestępstw, ich sytuacji kontekście fizycznym, psychicznym, prawnym i społecznym. |
| Wymagania wstępne | Znajomość podstaw pedagogiki, wiedzy o człowieku. |

** Zmiany koordynatora przedmiotu oraz prowadzącego zajęcia dokonuje Dyrektor Instytutu po akceptacji Prorektora ds. Kształcenia. Nowy koordynator przedmiotu oraz prowadzący przedmiot potwierdza zapoznanie się z treściami zawartymi w karcie przedmiotu.*

| **EFEKTY UCZENIA SIĘ** | | |
|---|---|---|
| Nr efektu uczenia się/ grupy efektów | Opis efektu uczenia się | Kod kierunkowego efektu uczenia się |
| 01 | Zna i rozumie w pogłębionym stopniu powiązania wiktymologii z innymi naukami, w szczególności z psychologią, socjologią, psychiatrią, statystyką, pedagogiką resocjalizacyjną, naukami penalnymi. | Ped2P_W01 |
| 02 | Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zagadnienia dotyczące metod badań wiktymizacyjnych; stanowiska i podejścia metodologiczne. | Ped2P_W04 |
| 03 | Zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane zagadnienia stanowiące o człowieku jako uczestniku negatywnych zachowań społecznych, w tym jako sprawcy i ofierze przestępstwa; zorientowane na zastosowanie praktyczne | Ped2P_W05 |
| 04 | Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do obserwowania, interpretowania i wyjaśniania zjawisk społecznych sprzyjających pokrzywdzeniu przestępstwem oraz wzorce i motywy ludzkich zachowań, z uwzględnieniem analizy ich powiązań z różnymi obszarami działalności zawodowej. | Ped2P_U02 |

| | | |
|---|---|---|
| 05 | Potrafi komunikować się na wybrane tematy; używa języka specjalistycznego oraz w sposób spójny i klarowny porozumiewać się na poziomie werbalnym i pozawerbalnym z różnymi ofiarami pochodzącymi z odmiennych grup społecznych. | Ped2P_U03 |
| 06 | Potrafi poszerzać umiejętności profesjonalne w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, psychologicznej oraz stosowania zasad bezpieczeństwa przy kontakcie z ofiarą przestępstwa; wykorzystywać umiejętności dotyczące zachowań prozdrowotnych w ramach specjalności na studiowanym kierunku. | Ped2P_U13 |
| 07 | Jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności w odniesieniu do podejmowanego zagadnienia, rozmowy z osobami skrzywdzonymi, jest gotów do ciągłego rozwoju oraz inspirowania procesu uczenia się innych osób. | Ped2P_K01 |

**TREŚCI PROGRAMOWE**

**Wykład**

Pojęcie i zakres wiktymologii.
Wiktymologia – umiejscowienie problematyki przedmiotu pomiędzy prawem, psychologią a socjologią.
Ogólna klasyfikacja zagrożeń.
Czynniki kształtujące potencjał wiktymogenny i podatność wiktymizacyjną.
Kierunki badań we współczesnej wiktymologii kryminalnej.
Historyczne aspekty rozwoju wiktymologii, jako nauki o ofiarach przestępstwa.
Wpływ środowiska życia ofiar przestępstw na jego rodzaje.
Podstawowe uprawnienia i obowiązki pokrzywdzonego
Choroby cywilizacyjne
Wiktymologia zachowań kompulsywnych
Kształtowanie postaw antywiktymizacyjnych, w tym w ruchu drogowym
Wypadki przy pracy
Bezrobocie jako czynnik wiktymizacyjny w skali makrospołecznej
Patologizacja rodziny, jako czynnik wpływający na popełnianie przestępstw na szkodę jej członków.
Związki ofiary ze sprawcą przestępstwa. Ofiara sprawcą przestępstwa.
Państwowy system pomocy ofiarom przestępstw.
Mediacja między ofiarą a sprawcą przestępstwa.
Wiktymologia penitencjarna.
Rola władz w ograniczaniu zagrożeń społecznych
Siła wpływu prasy, radia i telewizji na ograniczanie zagrożeń w Polsce według opinii publicznej.
Przestępstwa na szkodę cudzoziemców, z uwzględnieniem dyskryminacji ze względu na kolor skóry, religię, pochodzenie.

*Po każdym wykładzie następuje dyskusja na temat poruszanych treści. Premiowana jest aktywność studentów w tym zakresie. Wykładowca stawiając pytania problemowe inicjuje dyskusję. Proponowane są propozycje rozwiązań danego zagadnienia w odniesieniu do praktyki zawodowej.*

**Ćwiczenia**

Próba zdefiniowania charakterystycznych ofiar przestępstw i ich cech.
Ciemna liczba przestępstw, powody nie zgłaszania się do organów ofiar przestępstw.
Wiktymizacja – wpływ psychologiczny, emocjonalny, behawioralny, fizyczny i finansowy na ofiarę.
Potrzeby ofiar.
Wiktymizacja wtórna, wykluczenie społeczne..
Przestępczość w świetle statystyki i badań wiktymologicznych.
Lęk przed przestępczością.
Rola pokrzywdzonego w procesie karnym, w postępowaniu z nieletnimi i w postępowaniu wykonawczym.
Samobójstwo jako efekt bycia ofiarą przestępstw.

Przyczynienie się ofiary, prowokacja- aspekt prawno- karny i kryminologiczny.
Tzw. przestępstwa bez ofiar.
Stereotypy dotyczące postrzegania ofiary przestępstwa.
Alkohol i środki odurzające, jako czynnik wiktymogenny.
Kobiety i mężczyźni oraz dzieci i osoby starsze, jako ofiary przestępstw.
Problematyka sekt w kontekście wiktymologicznym.
Kalectwo jako skutek bycia ofiarą przestępstwa.
Powody kreowania się na ofiarę przestępstwa, które nie zaistniało.
Mobbing, jako szczególny przejaw przemocy wobec pracownika – ofiary.
Znaczenie osoby ofiary dla określenia sylwetki psychofizycznej nieznanego sprawcy zabójstwa, proces wykrywczy od ofiary do sprawcy.
Szczegółowe postępowanie z ofiarą zgwałcenia, znęcania się, stalkingu, namowy do samobójstwa, czynu o charakterze pedofilskim, handlu ludźmi, uprowadzenia i pozbawienia wolności, czynu o charakterze terrorystycznym ofiary oszustwa na wnuczka oraz nigeryjskiego na kobiecie, kazirodztwa i innych wybranych.
Ćwiczenia w zakresie wyobrażenia siebie, jako ofiary przestępstw oraz badania skłonności do zgłaszania zawiadomień o przestępstwie. Prezentacje przez studentów.

*Studenci w ramach ćwiczeń, indywidualnie lub pracując w grupach, przygotowują prezentację na temat wybranego problemu; analizują podane przykłady, dyskutują.*

**Laboratorium**

**Projekt**

**Seminarium**

**Inne**

| | |
|---|---|
| Literatura podstawowa* | B. Hołyst, Wiktymologia, wyd. IV, Warszawa 2011<br>E. Bieńkowska, Wiktymologia, Warszawa 2018 |
| Literatura uzupełniająca * | J. Błachut, A. Gaberle, K. Krajewski, Kryminologia, Gdańsk 2000<br>M. Kuć, Wiktymologia, Wydawnictwo C.H. Beck, 2010<br>L. Mazowiecka (red.), Wiktymizacja wtórna, Wolters Kluwer 2012 |
| Metody kształcenia stacjonarnego | wykład podający, wykład konwersacyjny, prezentacje, dyskusja na podstawie znanych filmów, dokumentów, doniesień w mediach, prezentacji przygotowanych przez studentów. |
| Metody kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość | Dyskusja na podstawie filmów i publikacji medialnych przedstawianych przez prowadzącego |

** Literatura może być zmieniona po akceptacji Dyrektora Instytutu*

| Metody weryfikacji efektów uczenia się | | Nr efektu uczenia się/grupy efektów |
|---|---|---|
| Aktywny udział w ćwiczeniach | | 01-07 |
| Przygotowanie prezentacji | | 06-07 |
| Test | | 01-07 |
| Formy i warunki zaliczenia | Zaliczenie z oceną - na podstawie przygotowanej prezentacji o pokrzywdzonym konkretnym przestępstwem przez studenta, aktywności podczas ćwiczeń, udział w dyskusji- 50 % oceny<br>Test wiedzy- 50 % oceny. | |

**NAKŁAD PRACY STUDENTA**

| Rodzaj działań/zajęć | Liczba godzin | | |
|---|---|---|---|
| | Ogółem | W tym zajęcia powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym | W tym udział w zajęciach przeprowadzanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość |
| Udział w wykładach | 15 | | 2 |
| Samodzielne studiowanie | 10 | | |
| Udział w ćwiczeniach audytoryjnych i laboratoryjnych, warsztatach, seminariach | 15 | 10 | 4 |
| Samodzielne przygotowywanie się do ćwiczeń | 13 | 10 | |
| Przygotowanie projektu / eseju / itp. | 10 | 10 | |
| Przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia | 12 | 5 | |
| Udział w konsultacjach | 1 | | |
| Inne | | | |
| **ŁĄCZNY nakład pracy studenta w godz.** | 76 | 35 | 6 |
| **Liczba punktów ECTS za przedmiot** | **3** | | |
| Liczba punktów ECTS związana z zajęciami praktycznymi | **1,4** | | |
| Liczba punktów ECTS związana z kształceniem na odległość (kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość)[1] | **0,2** | | |
| Liczba punktów ECTS związana za zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich | **1,6** | | |

[1] W przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane pomocniczo